

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

8 An debeat monitio præcedere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

illum, verb. gr. trium mensium declarare: quia A
tempus illud, nec materialiter, nec continue oportet
intelligi, sed de tribus mensibus, pro quibus vr-
geat obligatio solvendi debitum. Totum autem il-
lud tempus, quod adiectum est ex voluntate credi-
toris, ex eadem constitutum est extra obligationem
pro tunc solvendi debitum: quare statim ac illa vo-
luntas cessat, iterum clauditur illa obligatio sub priori
tempore trium mensium, quo tunc moraliter ac for-
maliter censetur terminari: quam obrem, si tunc non
solvatur debitum, impletur conditio, sub qua exco-
municatio lata est. Quo fortasse sensu recte dicunt
Iurista, prorogatione termini facta, eodem termi-
num esse, censeri: quia sub ea conditione proroga-
tio fieri existimatur, ut sumitur ex lege *Sed et si*, ff. de
Precario, & l. *Si cum die*, ff. de Arbitris. Qui etiam
recte distinguunt inter invocationem & proroga-
tionem termini ex l. 4. ff. de Damno infecto: nam
innovare est novum terminum concedere: proro-
gare vero est eum, qui erat assignatus, extendere.
Atque ita in presenti, licet creditor non possit no-
vum terminum autoritate sua facere, potuit tamen
prorogare priorem, & ita idem ipse est, qui postea
expletur suspensione ablata. Et ita solvitur facile
fundamentum oppositæ opinionis, nam tunc ex-
communicatio non incurritur nisi ex vi prioris sen-
tentia: & ideo non est necessarius novus consensus
iudicis, quem Angelus, & Sylvesterus requirunt.

SECTIO VII.

*Utrum, Censura ferri possit sub conditione ad cau-
sam pertinentem.*

¹ Male fertur
sententia
censura sub
conditione
impertinens
de.

¹ Vpere est ut de alio genere conditionalis censuræ
dicamus, quando scilicet conditio talis est, ut ad
compendam causam censuræ nihil referat, ut v.g.
si hac forma feratur, *Excommunico te, si navis ex India
venierit, aut venis*. Potest enim hæc conditio esse, aut
de re præsentem, seu iam factam, aut de re futura con-
tingenti: nam, si sit omnino necessaria, est superua-
canea. Dico ergo, quotiescunque talis conditio ad-
ditur huic sententiæ, quæ ad causam, vel rationem
ferendi censuram nihil spectat, imprudenter addi,
& male fieri. Probat, tum quia tunc maxime pro-
cedunt leges, quæ hoc vetant, ut l. 1. §. *Biduum*, ff.
Quando appell. sit; tum etiam quia si illa conditio nihil
refert ad causam censuræ, in ratione fertur censura
dependenter ab illa: tum denique, quia in re tam graui
& spiritali non debet aliquid impertinens adiungi.

² Conditio
non augens
culpam po-
tuit esse cau-
sa rationa-
bilis limi-
tandi cen-
suram.

Dixi autem, conditionem debere esse talem, ut
ad rationem ferendi censuram nihil referat: nam
interdum dari potest conditio, quæ licet non auge-
at, vel minuat culpam: nihilominus tamen possit
esse rationabilis causa limitandi, vel suspendendi
censuram. Et hæc forma, *Excommunico clericum
hoc facientem, nisi sit in tali dignitate constitutus*, con-
ditionalis est: & illa conditio non minuit culpam imò
fortasse interdum augeat: nihilominus tamen pro-
pter honorem, & estimationem dignitatis Eccle-
siasticæ expedire potest ita limitare censuram. Quod
attente observandum est in omnibus similibus con-
ditionibus: aliquando enim possunt rationabiliter
addi, ut explicatum est: aliquando vero continere
possunt acceptionem Personarum, ut si generali cē-
suræ addatur conditio, solum ad excludendas ali-
quas personas sine rationabili causa propter singu-
larem affectum, vel cognitionem ad illas.

³ Sententia
censura sub
conditione
impertinen-
ti de præse-
nti, aut præ-
terito tenet.

Secundo dicendum est, quoties talis conditio
est de præsentem, aut de præterito, si iam extat, vali-
dam esse censuram, quantumvis conditio sit impertinens:
sicut de contrario si non extat, censura est
nulla. Ratio est, quia conditionalis nihil ponit in
esse, si conditio non sit appositæ: si autem sit appo-
sitæ, æquivaleret absolutæ: unde non impedit esse-

etiam ex hoc præcisè, quod conditio sit impertinens,
aut nihil ad causam referat. Confirmatur, nam
etiam in sacramentis ministrandis talis conditio, aut
concepta in mente & intentione, aut verbis expres-
sa, non impedit valorem sacramenti, si reuera con-
ditio extet, ut diximus superiori tomo, disputatione
decima tertia, sectione tertia.

Dico autem, ex eo præcisè quod sit impertinens, nam,
si ex tali additione ulterius eveniat, ut sententia con-
tineat intolerabilem errorem: iam ex eo capite po-
terit censura impediri; vel etiam, si talis sit condi-
tio, ut perplexitatem inducat. Ut est in illo vulgato
exemplo de duobus habentibus æqualem potesta-
tem, simulque proferentibus sententiam sub hac
conditione, *si alter tenon excommunicat*. Nam talis con-
ditio, vel intelligi debet de sola prolatione senten-
tiæ, & sic neutra ex parte impletur conditio, & con-
sequenter neutra ex parte tenet sententia. Vel, si con-
ditio intelligatur de valore censuræ, id est si alter
non te valide excommunicat, sic includit perplexi-
tatem, nam si demus, vnius sententiam non esse va-
lidam, hoc ipso videtur apponi conditio necessaria,
ut altera sit valida, quod si vna valida est, etiam erit
altera, quia non est maior ratio de vna, quam de
alia: & ideo talis modus ferendi sententiam merito
continetur sub illis, qui continent intolerabilem
errorem. De quo in simili diximus de sacramentis
disputatione citata.

⁴ Nisi conti-
neat im-
tolerabilem er-
rorem.

Tandem addendum est, quoties conditio posita est
de futuro contingente, & est omnino impertinens,
ad causam & rationem ferendi censuram probabi-
lius videri, talem sententiam statim esse nullam, ne-
que oportere expectare eventum conditionis ap-
positæ ad iudicandum de valore censuræ. Ita sentit
Vgolinus dicto capite vigesimo, §. ultimo, in vlti-
mis verbis: & idem nos loco citato censuimus de
simili modo ministrandi sacramenta. Et ratio in præ-
senti est, quia talis sententia continet intolerabilem
errorem: actus enim spiritualis potestatis non de-
bet esse ita pendens a casuali conditione, quæ ad ta-
lem actum omnino impertinens sit. Alias etiam pos-
set Petrus sub hac forma excommunicare Paulum,
Si Ioannes consenserit: quamquam voluntas Ioannis
nihil vel ad potestatem, vel ad causam, seu rationem
excommunicandi pertineat. Hoc autem est valde
absurdum, & intolerabilis abusus spiritualis pote-
statis. Et ideo censeo talem sententiam a principio
continere intolerabilem errorem, ac propterea nul-
lam esse iuxta decisionem capitis, *Per suas*, de Sen-
tentia excommunicatio, & capitis *Solet*, eodem titu-
lo in sexto.

⁵ Censura la-
ta sub con-
ditione im-
pertinente
de futuro
contingente
est nulla.
Vgolinus.

SECTIO VIII.

*Utrum Debeat admonitio precedere, antequam
censura feratur.*

¹ Explicuimus ea quæ videntur esse substantialia
in forma censuræ ferendæ: nunc solennitas
accidentalis explicanda est. Hæc autem solennitas
esse potest, aut antecedens, aut concomitans, aut sub-
sequens: de quibus sigillatim dicendum est, quoni-
am fusiorem declarationem requirunt. In hac ergo
de admonitione, quæ censuram antecedit, inquiri-
mus.

Principio ergo certum est, iuxta canonum dis-
positionem sufficientem admonitionem ante censuram
debere antecedere. Quod frequentius tradi-
tur de excommunicatione, ut patet ex cap. *Sacro*, de
Sent. excom. & in c. *Romana*, eod. tit. in 6, & cap.
Cum speciali, de Appellation. & alibi frequenter: ta-
men etiam extenditur ad alias species censuræ, ut
patet ex c. *Reprehensibilis*, de Appellation. Vbi de so-
la suspensione & excommunicatione sermo est. In
c. vero *Statutum*, de sententia excom. in 6, ad inter-
dictum hæc regula extenditur. Et in c. *Indigne* 12. q.
2, gene-

² Admonitio
sufficiens de-
bet antece-
dere cen-
suram.

generatim dicitur, debet esse proutsum, ut vindictam
admonitio precedat. Solum circa interdictum oportet
advertere, quia interdum propter vnius culpam
toti universitati imponitur, iuxta ca. Si sententia, de
Sententia excomm. in 6. tunc admonitionem non om-
nibus, sed illi, ob cuius culpam censura fertur, faci-
endam esse. Quod per se notum est, quia alij non
sunt contumaces, aut inobedientes. Sic ergo in om-
nibus censuris ferendis admonitio sufficiens præ-
cedere debet. In quo Doctores eisdem locis, & mo-
derni scribentes de censuris consentiunt.

Obferuare autem oportet hæc omnia iura loqui
de censuris, quæ ab homine feruntur, in iis quæ
per legem ipso iure imponuntur, nec necessaria est
admonitio alia, nec ferè locum habet. Primum pa-
tet, quia ipsa lex sufficienter admonet, non semel,
aut iterum, sed quasi continue. Vnde omnino cesset
ibratio, vel necessitas alterius monitionis. Ratio e-
nim præcipua, propter quam iura admonitionem
requirunt, est, tum propter poenæ gravitatem, tum
maxime, quia iuxta Ecclesiæ morem, ut infra dice-
mus, non fertur nisi in contumacem: non censetur
aut contumax nisi qui prius admonitus, non obedit:
at verò qui non obedit legi prohibenti sub censura
ipso facto incurrenda, satis est contumax: non indi-
get ergo alia admonitione. Secundum patet, quia, si
alia admonitio præter legem ipsam necessaria esset,
non posset censura ipso facto incurrere, contra inten-
tionem legum, quam supra ostendimus. Sequela pa-
tet, quia, si post violatam legem, alia admonitio neces-
saria esset, & admonitus respiceret, iam non contra-
heret censuram: ergo non contraheretur ipso iure.
Quod si admonitus non respiceret, & contraheret
censuram, non tam propter legem violatam, quam
propter contumaciam in non respiscendo, seu non
satisfaciendo, illam contraheret. Ipsa ergo lex satis
admonet: & ideo iura solum requirunt, ut non igno-
retur: quia ignorantia impedit admonitionem, &
excusat contumaciam, c. 2. de Constit. in 6. de quo
plura inferius. Limitandum verò hoc est, quando do-
lupsum ius monitionem requirit, ut in Clementina
ultima §. fin. de Stat. monach. ibi. Nisi moniti respi-
cant; ipso facto excommunicationis sententiam se noverint
incursuros. Et simile quid habetur in Clem. 1. de Deci-
mis. Hoc autem speciale est: & inde amplius firma-
tur generalis regula tradita, quod, ubi ius est abso-
lutum, & censuram ipso facto fert, aliam admoniti-
onem non requirit.

Ex quo infero, idem dicendum esse de censuris latis
per sententias generales pro peccatis futuris, etiam si
tales sententia non attingant statum & perpetuitatem
legum: & ideo ab homine vocentur. Nam in
modo, quo feruntur, sunt simillima: censuris à iure
latis. Vnde ratio facta æque de illis procedit: nam et-
iam huiusmodi sententia continent censuram latam
sententia & præceptum, quod, dum permanet per
se admonet subditos, non tantum semel aut ite-
rum, sed continue: ergo in tali modo ferendi censu-
ram non requiritur alia admonitio, verum potius
repugnare videtur cum tali modo censuræ latæ sen-
tentia. Vnde iura eodem modo loquuntur de cen-
suris latis per has sententias generales, sicut de iis,
quæ iure feruntur, ut patet ex ca. A nobis, de Sent. ex-
comm. Quod aliqui de statuto, seu lege interpretan-
tur. Sed neque in textu est aliquod verbum, quo id
significetur, sed potius oppositum, ut patet ex illis
verbis, quibus quæstio proponitur, Si quis ita pronun-
taverit, &c. & ex verbis quibus Pontifex respondet,
Quod hac sententia non nisi subditi obligantur. Neque hæc
decisio posset commode in concordiam redigi cum
decisione textus in cap. 2. de Constit. si in vtro-
que esset sermo de statuto, ut late tractat Couarr.
dict. relect. part. 1. cap. 10. & infra dicemus. Expres-
sus verò in c. Quia periculosum, de Sent. excomm. in 6.
distinguitur excommunicatio, quæ ipso facto in-

curritur, in eam, quæ per sententiam generalem, &
per statutum inferitur, & declaratur illa non com-
prehendi Episcopos, & superiores Prælatos, nisi de
eis expressa fiat mentio. Vnde constat sermonem
esse de censura generatim lata, siue per sententiam,
siue per statutum; & tamen de vtraque supponitur
incurri ipso facto, ergo etiam supponitur non re-
quiri aliam admonitionem, siue per sententiam, si-
ue per legem feratur.

Contra hoc verò obijci potest textus in c. Roma-
na, de Sent. excommunic. in 6. ubi excommunicatio
prohibetur ferri absque monitione præmissa, tam in
specie, quam in genere. Propter quæ verba id etiam in-
distinguitur assertit Abbas in c. 2. n. 11. de Officio ordi-
narij. Veruntamen textus ille non loquitur de cen-
suris generalibus, quæ feruntur propter peccata futu-
ra, sed pro culpa, & offensis præteritis, vel presentibus:
hæc enim sunt verba textus. Quæ quidem sententiæ
semper sunt speciales quoad delicta, quia delictum
semper est in specie, seu in particulari commissum:
possumt autem esse speciales, vel generales quoad perso-
nas. Et in his est longe diuersa ratio, quia, quando de-
lictum commissum est, non præcessit contumacia,
quia nec lex, nec sententia prohibens sub censura
præcessit; quod secus est in sententiis, quæ propter
peccata futura feruntur. Quamobrem idem verum
censeo de censuris pro futuris delictis, etiam si in
specie ferantur per præceptum tali personæ imposi-
tum, ut hoc vel illud faciat, aut viter sub tali cen-
sura ipso facto incurrenda; quia tunc reuera illam in-
curreret absque alia admonitione præuia propter e-
andem rationem. Et ex ipso vsu id satis probari vi-
detur. An verò tunc ad denunciationem faciendam
sit necessaria admonitio, postea dicemus.

Igitur necessitas admonitionis solum inuenitur
in sententiis latis ab homine propter præteritas leg-
iam commissas culpas, ut constat ex dicto c. Romana,
sententiis. Et plane alia iura, quamvis non semper id exprimant
illis verbis, semper tamen loquuntur de sententiis
ab homine latis supposito delicto; & ideo videtur
hoc verbo præiungendi sententiam in aliquem, ut patet
ex dict. ca. Sacer, & ex ca. Cum special, de Appellatio-
nibus. Sic autem explicata hæc lex Ecclesiastica ge-
neralis est, & omnes homines ferentes censuram, seu
omnes censuras à quocumque homine latis compre-
hendit; quia iura indistincte, & generatim loquun-
tur, & quia rationes supra factæ in omnibus locum
habent. Vnde, sicut in superioribus dictum est, sub
homine ferente censuras comprehendit collegia, seu
communitates, quæ hanc potestatem habere pos-
sunt; ita hic dicendum est, conditionem hanc non
minus in eis esse requisitam, quam in aliis. Quod la-
te declarat Vgolinus libr. de Cens. tab. 1. cap. 18. in
princ. Sed id omitto, quia res est clara. Neque est du-
bium, quin hæc leges ex genere suo grauius obli-
gent, ut constat ex tenore canonum quos attuli-
mus, ut in ca. Sacer, & aliis, & ex materia earum, quæ
gravis est, & bono animarum necessaria. Quapro-
pter ex suo genere graue peccatum erit, illam præ-
termittere, ut notauit Ledesm. 2. p. 4. q. 23. ar. 3.

Solum potest de Summo Pontifice, dubitari, an
teneatur hanc circumstantiam seruare in seruandis
censuris. Et breuiter respondeo, aliquid esse posse
pertinens ad ius naturale, nimirum, ut sine suffi-
ciēte causa nemo puniatur, & quod contra inauditam
partem sententia non feratur, in quibus principiis
etiam hæc admonitio fundatur; & quoad hæc tene-
bitur Pontifex huc ordinem seruare. Aliquid verò
in hoc est pertinens ad ius positium, ut v. g. quod
admonitio fiat tali modo, & quod non sufficiat
euidētia, & grauitas delicti absque illa, & similia,
& quantum ad hæc, ita tenebitur Pontifex hoc iu-
re, sicut in vniuersum legislator suis legibus obli-
gari potest. Non quidem ex vi potestatis directiue,
sed ex naturali obligatione ad commune bonum
tuendum,

Cap Ro-
mana ob-
icitur &
exponitur
Abbas.

Solum in
sententiis
pro præter-
itis culpis,
est neces-
saria admo-
nitio.

Vgolin.

Ledesma.

Teneatur
ne Summus
Pontifex in
censuris
ferendis
monitionē
præmittere

tuendum, & ad conformitatem, seu proportionē debitam capitis cum corpore, de quo aliās. Itaque non rectē faceret Pontifex, si absolūtē & sine vlla causa hunc ordinem ferendi censuram inuenteret. Ex causa tamen, sicut posset in hoc dispensare cum alio, ita posset interdum iustē agere ferendo censurā absq; alia admonitione, supposita gravitate delicti, & publica euidentia facti, & aliqua vrgētē necessitate. Non est enim tam intrinsecum cēsurę, vt propter contumaciam ad Ecclesiam feratur, quin possit etiam propter simplex delictum ferri de absoluta Pontificis potestate. Quę doctrina tota confirmari potest ex c. *In causis*, de Sent. & re iudicata.

8
*Debeatne
censuram
latam in
defensione
proprie
præcedere
admonitio
Quorundā
opinio
Couar.
Vgolin.*

Quoniam verō dictum est hanc admonitionem solum requiri in censuris ab homine latis per sententiam ob culpam commissam, dubitare quis potest, an, quando censura non fertur per modum iudicii, sed per modum defensionis iuxta superius dicta in sect. 2. teneatur munitionē præmittere. Multi enim Canonistę negant tunc esse necessariam monitionem, quos refert Couar. in dicto §. 9. num. 6. & alios refert Vgolin. dict. c. 18. lib. 2. quos ipse sequitur ex fundamento iam insinuato. Quia tunc excommunicatio non est à iudice, vt iudex est, sed à persona priuata defendente ius suum: præmittere autem monitionem solum est præceptum iudici, vt ex citatis iuribus sumitur, præsertim ex c. *Sacro*. Addi etiam potest, tunc esse notoriam contumaciam, & ideo non esse necessariam monitionem.

9
*Secundā
opinio.
Couar.
Abbas.
Innocent.*

Contrariam sententiam defendit Couar. citato loco, & eam tenet expressē Abbas (quamvis soleat in contrarium citari) in capit. *Venerabili*, de censib. num. 3. Imo refert Hostiensis tenentem contrarium, & dicit hanc partem esse tutiorem: & idem tenet Innocentius ibi, cuius doctrinam Abbas exponit. Fundamentū esse potest, quia iura non limitant hoc præceptum de præmittenda monitione ad solos iudices, cum ea formalitate iudicandi, sed absolute prohibent, ne quis in aliquē excommunicationis sententiam, nisi competentē monitione præmissa, promulgare præsumat: quę sunt verba capit. *Sacro*, ille autem, qui in defensionem sui iuris alium excommunicat, verissimē dicitur in eum promulgare excommunicationis sententiam: nam illa vox sententiam non necessario sumitur in eo rigore, quo est actus iudicii propriē sumpti, sed prout cōmuniter dici solet de censura excommunicationis, etiam si per præceptum feratur. Adde, eum, qui censura vitur in sui defensionem, nunquam posse ita exuere potestatem, vel actum iudicis, quin eis utatur: quia censura necessario est actus iurisdictionis, & poena, quę supponit condignam culpam. Neque est verum ibi intercedere aliquam contumaciam ante admonitionem, etiam si delictum aliquod præcedere possit: quia nondum ille fuit inobediens formaliter præcepto Ecclesię, si eēt fortasse in re aliqua ius suum Prælato denegauerit: quod interdum sine peccato posset contingere, vt iam explicabo.

10
*Posterior
sententia
præfertur
& explicatur.*

Hęc itaque posterior sententia mihi verior videtur. Adde, si res ad praxim reducatur, vix posse aliter talem censuram prudenter ferri. Constituamus ergo communem casum de Episcopo, qui visitans suam diocēsim, ab aliquo Parocho, vel Abbate nō admittitur ad visitandum, eō quod se asserat exemptum: in quo casu aiūt omnes dicti auctores, si huiusmodi Episcopus antea erat in possessione visitandi illam Ecclesiā, posse excommunicationis sententiam ferre in talem Parochū, etiam si appellationem interposuerit, iuxta superius dicta in sect. 2. Interrogo ergo, an ille Parochus denegās locum visitandi titulo tuendi ius suum, grauer peccauerit ante admonitionē Episcopi, necne? Nam, si non peccauit, nec censura fertur quasi in punitionem commissi delicti, ergo non potest ferri nisi per modum præcepti, & pro peccato futuro, id est, secun-

A tradicendo, & resistendo perseuerauerit; & tunc iā non sumus in casu, in quo decreta statunt, vt admonitio præcedat, vt ex dictis constat. Vnde in eo casu verissimum censetur nō esse necessariam aliam admonitionem præter præceptū, quia ipsum præceptum satis admonet. Quoniam vero huiusmodi præcepta semper imponuntur sub aliquo termino peremptorio, vt si intra illum conditio impleatur, statim ipso facto cēsurā incurrat, oportebit terminum illum seu tempus tantum esse, quantum ad deliberandum, & humano modo agendū moraliter sufficiat: quod iuxta causę & negotij qualitatem prudenti Prælato committendum est. Præceptum autem toto tempore illo vrgēs, sufficienter æquiualeat etiam trine monitioni. Si autē Parochus cēsetur, vel præsumatur grauer peccasse, hoc ipso quod suum Prælatum à sua possessione perturbare tentauit, tunc rursus interrogo, an Prælatus illum excommunicet propter delictum commissum, nimirum, vt pñiat illud, vel vt cogat delictum à vi inchoata. Sub priori ratione non fegit Prælatus tanquam se defendens, sed tanquam verus iudex, quia punire delictum commissum, nil refert ad defensionem, sed solum quod delinquens ab incepto delistat: vnde ille est propriissimus actus iudicis, vt sic: ergo tunc habent locum omnia iura, quę admonitionem præmittendam statuunt: debet ergo illam præmittere, si ea intentione, & ratione censuram ferre velit. Si autem ad hoc ferat excommunicationem, vt ille ab incepto delistat, non potest aliter hoc facere, quam hoc ipsum præcipiendo sub censura ipso facto incurrenda: atque ita iam illa est censura sub conditione futurę culpę, & admonitionem continet in ipso tempore præcepto: ergo, moraliter loquendo, nullus hic videtur relinqui quæstioni locus. Neq; in hoc modo ferendi censuram aliquid nouum, aut peculiare fit; nam seruantur illę duę regulę, quod pto peccato præterito non fertur censura nisi monitione præmissa; sub conditionem de futuro fertur cum sola monitione in præcepto inclusa. An verō hæc debeat esse triplex, vel sufficiat vna, & circa hoc aliquid singulare in eo casu inueniatur, iam explicabo.

SECTIO IX.

Quotuplex debeat præcedere admonitio.

NON solum statuunt iura, admonitionem præmittendam esse, sed etiam modum, quo faciendā est, præscribunt. Et primo quidem in dicto cap. *Sacro*, statuitur, vt hac admonitio conpetens sit. Vbi Glossa competentem monitionem declarat, id est, trinam, quę aliās solet in iure dici canonica. Tanta enim, & tam suauis prouidentia voluerunt Ecclesiastici canones huiusmodi censuras ferri, vt pri^o triplicem monitionē præmitti voluerint, vt patet ex capit. *contingit*, 2. de Sent. excommunic. quanquam ibi non videatur generalis lex tradi, sed in quodam peculiari casu, & negotio præcipi. At verō in cap. *Constitutionem*, de Sentent. excommun. in sexto, §. *Statuimus*, satis declaratur, statutum esse per iura, vt trina monitio præmittatur. Vnde videtur hoc ius esse antiquissimum: nam iura, quę de illo loquuntur, non significant illud de nouo statuere, sed illud supponere vt perpetuū in Ecclesia obseruatum, vt patet ex c. *Delictis*, 24. qu. 3. & c. *De Presbyterorum*, 17. q. 4. vbi indicatur, hanc formam trinę admonitionis sumptā esse ex ordine correctionis fraternę, quem Christus docuit. Vnde in Cap. *Omnes decime*, 16. q. 7. dicitur *Secundum Domini nostri præceptum admonentur semel, & secundo, & tertio*. Non q; hoc sit præceptum iuris diuini: tum quia ostensum sit totam hanc censurarum institutionem Ecclesiasticam esse: tum etiam quia ad forum contentiosum pertinet, non ad fraternam correctionem. Solum ergo id dicitur, quia ad instar, & imitationē ordinis

1
*Terna mo-
nitio debet
anteccedere
censuram.*

Ex
h
l
c
p
r
n
c
n
a
p
a